

Overweging 7e zondag door het jaar

Thema: Wees barmhartig!

Lezingen: 1 Samuël 26,2.7-9.12-13.22-23 en Lucas 6,27-38

Zondag 24 februari Annelies Rosier, pastoraal werkster

Kijk wat verder dan je neus lang is.

Die woorden heeft u vast wel eens gehoord toch? We worden vandaag uitgenodigd om verder te kijken dan we in eerste instantie zouden doen. En in eerste instantie hoor en lees ik de woorden: *'Heb je vijanden lief, doe goed aan wie je haten'*.

En dan denk ik meteen: *'Die woorden daar kan ik niets mee, ze zijn niet voor mij bestemd, ik leg ze naast me neer.'*

Toen ik begon aan de voorbereiding van deze viering dacht ik inderdaad: o nee, moet ik precies vandaag voorgaan, zou ik niet kunnen ruilen?

Maar, dan zou ik niet bereid zijn om verder te kijken dan mijn neus lang is.

Het evangelie van vandaag nodigt ons uit om innerlijke ruimte te maken.

Hoe doe je dat? Hoeveel ruimte heb je in jezelf. Dat bepaalt vaak hoe we reageren op de dingen die we meemaken. Als iemand ons onrechtvaardig behandelt, doen we dan wat mensen verwachten? Nemen we wraak, veroordelen we de ander?

Of doen we iets verrassends? Nu is het vaak gemakkelijker om mensen die we liefhebben te vergeven, ook al kwetsen ze ons.

Dat is gewoon, zegt Jezus. Dat doet immers iedereen. Maar hij vraagt ons een stap verder te zetten. Om ook buiten onze 'wij-groep' mensen fatsoenlijk te behandelen. Om daarvoor ruimte te maken, ook al werken ze ons tegen, ook al doen ze ons onrecht, ook al kwetsen ze ons. Dan doen we niet wat mensen van ons verwachten, maar doen we wel iets verrassends.

Nelson Mandela verraste iedereen toen hij na 40 jaar de gevangenis uitwandelde en geen wrok koesterde tegen de mensen die hem nogal wat hadden aangedaan.

Hij zag in dat de kringloop van wraak en geweld doorbroken moest worden. Dat echt leven niet mogelijk is als haat en wrok in ons hart blijven broeien.

Hij liep rechtop, niet als een slachtoffer van groot onrecht, maar als een mens die daarboven staat, die iedereen recht in de ogen kan kijken.

Een ander voorbeeld van iemand die verraste met zijn manier van reageren op wat hem overkwam, is de Franse journalist, Antoine Leiris, die in 2016 zijn vrouw verloor bij de aanslagen in Parijs. Hij schreef een open brief aan de daders waarin hij zegt: *'Mijn haat krijgen jullie niet'*.

Weigeren om te haten, dat zegt iets over ons, niet over de ander. Als we weigeren om te haten, zeggen we eigenlijk: ik wil geen vijand worden. In de tijd van de kruistochten riep de Paus op om naar het heilige land te trekken en daar te strijden tegen de vijand, dat waren de Saracenen, de moslims.

Franciscus van Assisi ging ook mee, niet om de vijand te bestrijden. Nee, ook hij deed iets verrassends. Hij was juist nieuwsgierig naar wie die zogenaamde vijand was. Het lukte hem om een gesprek te hebben met de Sultan van Egypte. Beide hadden respect voor elkaar en voor elkaars levensbeschouwing. Er was geen sprake van vijandschap.

Zijn we niet ten diepste geschapen als mensen die beminnen, mensen die innerlijk vrij zijn en met een open hart naar anderen? Maar door alles wat we meemaken in ons leven, verliezen we het contact met onze innerlijke ruimte, die pure liefde is. Toch blijkt het mogelijk om, ondanks alle pijn en onrecht in ons persoonlijk leven, niet te gaan haten, niet een vijand van onszelf te worden.

Toen aan Etty Hillesum, dat joodse meisje, gevraagd werd om de Duitsers te haten, zei ze: *"Er is al haat genoeg, ik wil daar geen gram haat meer aan toevoegen."* Zo heeft zij haar oorlog gewonnen...

Er staat nog een ander zinnetje in het evangelie, waar we niet overheen moeten lezen, omdat het ons misschien een ander perspectief aanreikt: *'Zoals je wilt dat de mensen jou behandelen, zo moet jij ook hen behandelen.'*

Misschien is David dan beter te begrijpen. Hij wordt door Saul opgejaagd. Saul wil hem uit de weg ruimen. Plotseling krijgt David onverwacht de gelegenheid om Saul te doden. Iedereen verwacht dat ook van hem. Maar hij ziet in: ook Saul is een kind van God. Hij zou door Saul niet gedood willen worden, dus doodt hij Saul niet.

Behandel de ander zoals je zelf behandeld wil worden. Als ik er geen behoefte aan heb om vriendin te worden met iemand die ik niet mag, en dat gevoel is wederzijds, dan hoeven we toch geen vriendinnen te worden? Ik hoef ook niet iedereen lief te vinden, ik hoef mezelf ook niet op mijn gezicht te laten slaan, ik kan ook weglopen. Toch blijft er iets wringen en kan ik met deze tekst nog steeds niet helemaal uit de voeten, hoe goed ook bedoeld. Ik ben geen Etty Hillesum, geen Nelson Mandela, geen Franciscus. Ook al ben ik niet vervolgd, ook al heb ik mijn geliefde niet voor mijn ogen zien doodgeschoten worden. En toch.....

Ik eindig dan maar met een hoopvol gedicht van weer iemand die het onvoorstelbare heeft meegemaakt. Het gaat over liefde:

Ik kies voor liefde,
Zelfs met een bedroefde ziel,
Zelfs met een gebroken hart.
Ik kies voor liefde,
Omdat de wereld gewond is,
Niet enkel mijn klein stukje land,
Waar het meestal veilig is,
Waar ik me meestal goed voel,
Maar onze wereld overal,

Elke dag.
Ik kies voor liefde,
Omdat we meer licht nodig hebben
Niet méér doden
Niet méér macht
Niet méér bommen.
Ik kies voor liefde,
Opdat onze kinderen veilig zouden zijn,
Onze vrienden beschermd,
Onze grenzen open.
Ik kies voor liefde,
Zelfs met een bedroefde ziel,
Zelfs met een bezwaard hart.

Dorothy Oger, Brussel, 23 maart 2016